PERFORMATIV YONDASHUV VA UNING XOTIN-QIZLAR TA`LIMIDAGI STRATEGIK TAHLILI

Tojibayeva Nazokatxon Kobiljonovna
«Oila va gender» ilmiy-tadqiqot instituti DSc doktoranti, PhD dotsent
nazokat.tojibaeva.87@inbox.ru

Annotatsiya:

Ushbu maqolada performativ yondashuv tushunchasi,ta`limdagi strategik jihatlari tahlili, performativ yondashuv asosida samaradorlikni oshirish, ilmiy nutqda performativ yondashuvning ahamiyati, xotin-qizlar bilan muvaffaqiyatli faoliyat yuritishda til va tafakkurning o`zaro bog`likligi muhim omil ekanligi aniq bayon etildi.

Kalit so ‘z va iboralar: oila va xotin-qizlar tizimi, performativ, kolloborativ jihatlar, jamiyat, oila va xotin-qizlar tizimi masalalari, fikr-mulohaza.

Аннотация:

В данной статье внимание уделено задачам сотрудников перформативные понятия, понятия исполнения и понимания, значение перформативного развития в научной речи.

Ключевые слова и фразы: перформативные понятия, семья и женская система, аспекты сотрудничества, проблемы общества, семья и женская система, обратная связь.

Annotation:

In this article, attention is paid to the tasks of performative concepts, concepts of performance and understanding, the importance of performative development in scientific speech.

Key words and phrases: concepts of performance, family and women's system, collaborative

Performativ atamasi birinchi marta 1962 yilda J.Ostin tomonidan bir vaqtning o'zida harakatni tavsiflovchi va bajarilishini talab qiluvchi cheklangan fe'llar to'plamiga ishora qilish uchun kiritilgan: Unga ko`ra performative tushunchasi o'z ichiga olgan har qanday harakatni, haqiqatan ham muloqot qilish uchun odamlarning birlashishini shuningdek so`z va amalning o`zaro bog`liqligini o'z ichiga oladi. Madaniy va ijtimoiy qadriyatlarni (masalan, ijtimoiy tadbirlar, sport tadbirlari, siyosiy mitinglar, kontsertlar) ma'nosi va harakatida o`zaro bog`liqlik bo`lgandagina amal qiladi. Bu ijro etish, bajarish, so`z va tafakkurning o`zaro uzviyligidir.

Ushbu seminarlar o'qituvchilar tomonidan talab qilinadigan bajaruvchi va meta-ijro etuvchi ko'nikmalarni aniqlash orqali ishtirokchilarning shaxsiy rivojlanishiga va umuman o'qituvchi ta'limini xabardor qilishga hissa qo'shadi. Shubhasiz, kimligingiz va qayerga ketayotganingizni bilish professional rivojlanishning kalitidir. O'qituvchilar tajriba va umumiyliklarni baham ko'rishadi, shaxsiy ma'lumotlarni oshkor qilishda qulayroq bo'ladilar va artikulyatsiya va o'z-o'zini samaradorligining yangi darajasidan zavqlanishadi.

Performativ yondashuv asosida ta`limda strategik seminarlar tashkil etish va uning asosiy maqsadlari quyidagila:

1. Diagnostika.

Seminarlarda ko'plab yozma ma'lumotlar, og'zaki mulohaza va munozaralar yaratiladi, ular ishtirokchilarning Performativ pedagogikaning istiqbollari va bu ularning o'qituvchi sifatida rivojlanishiga qanchalik aloqadorligi haqida qimmatli ma'lumotlarni taqdim etadi.

2. Metodologiya.

Performativ Pedagogika yechimga yo'naltirilgan, mujassamlashtirilgan aralashuvlar, mulohaza yuritish va yashash tajribasini dialogini yaratish uchun ishtirokchilar tomonidan boshqariladigan, haqiqiy tarkibni taqdim etadi, shuningdek, shaxsiy oshkoralikni va ko'plab istiqbollarni rag'batlantirish uchun xavfsiz dramatik, fantastik masofani taklif qiladi.

3. Pedagogik

Ishtirokchilar asosan seminar faoliyati orqali paydo bo'lgan ko'plab ijro va meta-ijro etuvchi ko'nikmalarni aniqlashi mumkin bo`ladi. Metodologiya ishtirokchilarga o'z-o'zini, boshqalarni va ularning konteksti haqida xabardorligini oshirish va faoliyatni amalga oshirishda o'z e'tiqodlari, xatti-harakatlari va his-tuyg'ularini aks ettirish bo'yicha ijro ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatini beradi (meta-ijro).

4. Transformatsion

Pedagogik san`at ongni o'zgartirish, hislarni tozalash va tasavvurni kengaytirish imkoniyatlarini tushunish uchun ijro usullari va o'quv amaliyotlarini o'rgatish va o'qituvchilardan ijro mahoratidan xabardor bo'lishni talab qilish kerak. Performativ pedagogika o'qituvchilarni ijro haqida xabardorlikni oshirish va ijodiy ifoda, zavq va qoniqishning yangi manzarasini ochib berish uchun bir qator texnikalar bilan tanishtiradi.

Performativ o'qitish, o'rganish va tadqiqot madaniyati akademik har qanday joyda paydo bo'lishi mumkin intizom san'ati bilan konstruktiv muloqotga kirishadi.

XXI asrning ko'plab muammolari (BMTning Barqaror rivojlanish maqsadlariga qarang) ijodiy yechimlarni talab qiladi. Biroq, ijodkorlik hali yetarli darajada targ'ib qilinmagan universitetlar, shuning uchun o'qitish va tadqiqotda badiiy qayta yo'naltirish zarur. Hozircha 2006 yil, Lissabondagi YuNESKOning Butunjahon kongressida ta’limda san’atning rolini kuchaytirish shuningdek so`z va tafakkurning o`zaro uzviyligini ta`minlash bo`yicha takliflar berildi. Ushbu tavsiyalarni amalga oshirish ammo hozirgacha juda cheklangan edi. Va bu bo`yicha kam sonli ma`lumotlat ta`limga joriy etilgan edi. Keyinchalik bu yondashuv ham muhimligini anglab yetildi.

Kognitiv fan bo'yicha tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'qitish va o'rganishning ijro usullari rivojlanishi uchun so`z mazmunini chuqurroq tushunish va bilimlarni uzoq muddatli saqlashni yaxshilash ahamiyatli. Aslida, o'qitish va o'qitishning ijro usullaridan foydalanishga olib kelishi ko'rsatilgan yanada ijodiy, yaxshiroq ta'lim natijalari; talabalar bilan ular bilan yanada kuchliroq bog'lanish, ularni fikri va tashabbuslarini tinglash,tahlil qilish, qo`llab quvvatlash o'qish va o'qishni tashlab ketish darajasining pasayishi bilan bog`liq bo`ladi va bu o`zaro hamkorlik kolloboratsiyasini oshiradi. Bundan tashqari, Hujjatlashtirilgan va rasmiylikdan ko`ra ijro etish, so`z va amalning tengligini ta`minlash orqali shuningdek, amaliyot bilan yaqinroq bog'lanib, ta`limda strategik holatni va bitiruvchilarni,ishga joylashadiganlarni va xotin-qizlar ta`limida performative yondashuv ijobiy natijalar orqali yaxshi ishga joylashish va muvaffaqiyatga erishish imkoniyatlarini taqdim etadi.

2018-yil 21-22-sentyabr kunlari Germaniyaning Gannover shahrida bo‘lib o‘tgan 6-stsenariy forumi simpoziumida ishtirokchilar “Universitetlar amaliy o‘qitish yo‘lida, ta’lim va tadqiqot madaniyati?” degan savolga ishtirokchi universitet o'qituvchilari va tadqiqotchilari Performativ ta'lim, o'rganish va tadqiqot madaniyati nima ekanligini quyidagicha tasvirlab berishdi:

1. Pedagoglar o'zlarini sahna san'atidan ilhom olishlariga imkon beradi, ayniqsa orqali teatr hamkorlik va sinergiyani rag'batlantiradigan, ayniqsa integratsiyalashgan san'at turi sifatida qobiliyatlar va intellektning ahamiyati

2.“Ijro etuvchi” ya`ni performativ atamasi amalga oshirish va bajarish/bajarishga urg'u beradi

3.Shaxsiy potentsial rivojlanish, shuningdek, transformativga, ya'ni potentsial xatti-harakatlar va o'qitish va o'rganishga munosabatni o'zgartirish hajmi.

4. Ochiq yoki o'ziga xos jihatga alohida e'tibor berilishi kerakligi

5. Pedagog va o‘quvchilar nafaqat og‘zaki muloqot qiladilar, balki qo‘shimchadan ham foydalanadilar ifoda vositalari, shuning uchun ular ijodiy o'qitish va o'rganishda ishtirok etadilar borgan sari aniq o'qitish va ta'lim faoliyati bo'yicha dars mazmuni yaratiladi.Bunda gapiradigan fikrini his qildira olish va aniqlikni ifoda eta olish

6.Pedagog demokratik va ishtirokchi ta'lim jarayonlarini boshlaydi va qo'llab-quvvatlaydi va o'quvchilar mas'uliyatni o'z zimmalariga oladigan o'quv jarayonlarining yordamchisiga aylanadi

7.Kompetentsiya faqat amaliy qo'llash orqali to'liq egallanadi, ya'ni. tajriba. Haqiqiy kontekstlarni simulyatsiya qilish uchun ijro etuvchi usullardan foydalanish mumkin.

8.Bilim olish uchun joy talab qiladi, ya'ni. unda ilhomlantiruvchi ta'lim muhiti o'qituvchilar va talabalar erkin harakat qilishlari mumkin.

9.Barqaror ta'lim vaqtni talab qiladi, ya'ni. mavzularning adekvat tezligi va taqsimoti va loyihalar.

10.Xatolar o'rganish imkoniyati sifatida ko'riladi. Bu ta'rifni qayta ko'rib chiqishni talab qiladi baholash, chunki u endi xatolarni jazolashga e'tibor qaratmaydi.Aksincha,tahlil qilishga undaydi.

Bizning ijro etuvchi ya`ni Performati jamiyatlarimizdagi (ijtimoiy) media (siyosiy sahnalarda va ijtimoiy media platformalarida o'z-o'zini tasvirlash shakllari kabi) bilan o'zaro ta'sir o'tkazishning ajralmas qismi bo'lishi mumkin.

“Ijodiy savodxonlik” shu nuqtai nazardan, amaliy ta'lim, o'rganish va tadqiqot madaniyatlararo munosabatni yaxshilash, shuningdek Performativ yondashuv asosida so`z va tafakkurning kuchi, uning ta`siri nafaqat ta`limda barcha xotin-qizlar bilan ishlovchi, muloqot qiluvchi hodim, pedagog umuman har bir soha vakili uchun muhim hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Allwright, R, 2001. Three major processes of teacher development and the appropriate design criteria for developing and using them, in: Research and Practice in Language Teacher Education: Voices from the Field. CARLA, Minneapolis, pp. 115–134.

2.Schewe, M., 2013. Taking Stock and Looking Ahead: Drama Pedagogy as a Gateway to a Performative Teaching and Learning Culture. Scenario 2013.

3.Yates, R., Muchisky, D., 2003. On Reconceptualizing Teacher Education. TESOL Quarterly 37, 135.

4.Wahl, S., 2011. Learning to teach by treading the boards. In Key Concepts in Theatre/Drama Education (pp. 19-22).

5.https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/ (last accessed 20.10.2018)

6. UNESCO Roadmap for Arts Education 2006 -

http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/CLT/pdf/Arts_Edu_RoadMap_en.pdf (last accessed 30.09.2018)

UNESCO - Second World Conference on Arts Education, 2010 - http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/creativity/artseducation/world-conferences/2010-seoul/ (last accessed 01.10.2018)

7.Suhendri Suhendri. Improving Students’ Collaboration Thinking Skill Under the Implementation of the Quantum Teaching Model. July 2022International Journal of Instruction 15(3):451-464. DOI:10.29333/iji.2022.15325a.

8.https://www.ucc.ie/en/media/electronicjournals/scenario/symposia/RECOMMENDATIONSFORTHEPROMOTIONOFAPERFORMATI